

УДК 378.1

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

*Маліков В.В., доктор наук з державного управління, професор
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В теперішній час простежується стійке бажання у студентів отримувати освітні послуги засобами дистанційного навчання. Змінилося на краще ставлення до дистанційного навчання як технології. В той самий час, у кожної людини свій стиль навчання, що характеризує найбільш оптимальний для неї механізм сприйняття навчального матеріалу. Існує певний відсоток людей, для яких єдиним можливим способом сприйняття навчального матеріалу є аудиторна форма навчання. Однак, як показують дослідження, як мінімум 80% учнів можуть ефективно сприймати навчальні матеріали в будь-якій формі. Це означає, що абсолютна більшість людей здатні ефективно навчатися дистанційно.

За результатами опитування співробітників компаній США використовують електронне навчання:

87% - вважають за краще вчитися в робочий час

84% - хочуть повторно пройти навчання в електронній формі

52% - вважають за краще навчатися на своєму робочому місці, а не в спеціальному комп'ютерному класі

38% - віддають перевагу електронній формі навчання традиційній [1].

Навчання персоналу на сучасних підприємствах вимагає значних витрат як часу, так і грошей. Це змушує багато підприємств звернутися до електронного навчання, яке дозволяє довести необхідні відомості до

персоналу в будь-якому місці і в будь-який час через інтернет, а також зробити це швидше і дешевше.

Ефективність дистанційного навчання (ДН) визначається поєднанням п'яти ключових факторів, що дозволяють студентам та учням утримувати в пам'яті більше інформації, збільшувати свою обізнаність, домагатися кращих результатів роботи і тим самим покращувати коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу. Отже, до таких факторів належать:

- інтерактивність,
- запам'ятовуваність,
- гнучкість у використанні,
- надання допомоги,
- доступність.

Розглянемо ці фактори детальніше. Впровадження інтерактивності в процес навчання робить участь студента більш активним та цілеспрямованим, змушує його намагатися досягти максимального результату. Інтерактивність допомагає також викладачам включити до складу курсу більш складні матеріали, що потребують від студента вміння мислити глибше або креативніше. Інтерактивність можна поєднувати з імітацією в процесі навчання того середовища, з яким повинні познайомитися студенти.

Наприклад, якщо курс присвячений використанню комп'ютерної програми, зображення на екрані має відповідати тому, що відображається при роботі цієї програми, а тому, якого навчають, можна дати завдання виконати операцію, що відповідає одному з досліджуваних питань. Для більш складних в цьому відношенні тем, наприклад, для вивчення курсів «Основи бухгалтерського обліку», «Фінансовий аналіз», «Звітність підприємства» можна змодельовати бізнес-процес і запропонувати тему,

яку вивчають у теперішній час та пройти через нього шляхом практичного її виконання.

Другим фактором йде запам'ятовуваність. Щоб краще запам'ятати, учні або студенти, повинні відчувати важливість досліджуваного матеріалу. У цьому процесі допомагає також структурування заголовків досліджуваних тем, що забезпечує утримання в пам'яті необхідної інформації. А це в свою чергу робить більш імовірним застосування ними отриманих знань в майбутніх реальних проектах. Крім того, організація заголовків допомагає уникнути повторів, які часто знижують ефективність електронного навчання [1].

Гнучкість у використанні також є важливим фактором. В системі повинна бути передбачена можливість навчання співробітників з різним рівнем підготовки та різними можливостями. Необхідно, щоб учні (студенти) могли легко пересуватися від вивчення однієї теми до іншої, тобто рухатися по навчальному курсу, стежити за своїм переміщенням та надбанням багажу знань, а також могли повернутися на ту позицію, де знаходилися при попередньому сеансі звернення до навчального курсу.

По мірі розвитку зміст курсу рідко залишається незмінним, тому засіб навчання має дозволяти змінювати навчальний контент. Можливість таких змін необхідно закласти в засіб навчання на самому початку. Саме внесення змін необхідно планувати і стежити за його здійсненням.

Важливим фактором дистанційного навчання є надання допомоги. Оскільки електронне навчання відбувається зазвичай не в групі, важливо, щоб система навчання надавала учням (студентам) допомогу. Тим, хто намагається отримати знання за допомогою дистанційного навчання, будуть потрібні в першу чергу інструкції для проходження курсу, засоби навігації, підказки для виконання завдань, посилання для отримання визначень, підтримка при виникненні технічних питань та ін. Кнопка виклику допомоги повинна бути доступною з будь-якого слайда курсу.

Все перераховане допоможе співробітникам зосередитися на навчанні, а не відволікатися на прикрі перешкоди. Корисно також передбачити для гнучкості роботи учнів окремий розділ для поширених запитань, а також глосарій термінів, які можуть бути незнайомі учням. Ці розділи можуть стати цінними довідковими ресурсами для них навіть після завершення навчання.

I, нарешті, доступність. Через завантаженість студентам часто буває важко вибрати час для навчання. Для вирішення цієї проблеми необхідно застосовувати різні способи доставки навчального контенту. Якщо навчальний матеріал доступний через інтернет, необхідно забезпечити студентам можливість користуватися цим матеріалом поза їх роботи.

У сучасного викладача вже немає колишньої впевненості в тому, що він повністю володіє інформацією. Більшість учнів мають комп'ютери, володіють засобами пошуку і обробки інформації, їх не бентежать іншомовні сторінки в Інтернет і т.п. Педагог не є єдиним джерелом інформації і не може виконувати роль транслятора знань, він мусить виконувати свою функцію координатора, режисера навчального процесу - програмувати навчальні ситуації організувати навчальний процес і керувати пізнавальною діяльністю учнів. Успішність дистанційного навчання багато в чому залежить від організації навчального матеріалу. Ефективність дистанційного навчання залежить від взаємодії викладача та учня, які використовуються педагогічних технологій, ефективності зворотного зв'язку в розроблених засобах навчання і способів їх доставки. Успіх ДО визначає та педагогічна технологія, основою якої є системний підхід до побудови навчального процесу.

Література

1.Эффективность дистанционного обучения [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://websoft.ru/db/wb/C2BC3A52E147AE8BC3256C480034ACD4/doc.html>